

EL TEMPS

Perifèries

L'ocupació de l'ambaixada japonesa a Lima per part del ressuscitat Movimiento Revolucionario Tupac Amaru (MRTA) –que en el moment de tancar aquesta edició no havia estat resolt– formarà part sens dubte de tots els resums de l'any, i amb un paper protagonista. L'acció dels *tupamaros* és, objectivament, una de les més espectaculars que mai no haja realitzat una guerrilla llatinoamericana, si més no dins d'un centre urbà. Però la significació de l'episodi no rau en la manera com s'ha fet, sinó en allò que hi ha al darrere.

A ningú no se li pot escapar que hi ha un fil conductor que travessa Amèrica Llatina i que uneix els fets de Lima amb, per exemple, els de fa dos anys a Chiapas o amb els que protagonitza el Moviment dels Sense Terra al Brasil. Un fil que posa cruament al descobert la fal·làcia d'unes democràcies formals que obliden el mateix sentit de la paraula democràcia i no serveixen els interessos del poble, sinó que marginen i condemnen grans capes de la població a la misèria econòmica, humana i espiritual. És simptomàtic veure quina és la reivindicació dels guerrillers tancats a l'ambaixada del Japó, a banda de la clàssica petició d'alliberament dels presos corresponents: exigeixen el compromís del govern de Fujimori de "canviar el rumb de la política econòmica per un model que busque el benestar de les grans majories". El que hauria de ser la norma esdevé una utopia...

No és aquest el lloc per debatre si són o no legítims els mètodes escollits pels *tupamaros* a Perú, pels zapatistes a Mèxic o pels Sense Terra al Brasil. El que importa és que són tres expressions d'un mateix problema: la profunda, profundíssima injustícia que caracteritza el sistema econòmic i polític de la gran majoria d'estats de la zona. La recepta del sistema sem-

bla clara: neoliberalisme econòmic a ultrança i aliança fàctica entre el poder polític i el militar per mantenir satisfet el 20% de població que se'n surt i vigilat el 80% restant. Però sembla que això és igual, no és una preocupació per als mandarins de la política i l'economia a escala mundial. Al Fons Monetari Internacional el que l'amoïna són les xifres macroeconòmiques: dèficit públic, deute extern, inflació... sense tenir en compte que darrere dels comptes hi ha persones que pateixen.

En una entrevista recent en les pàgines d'aquest setmanari el periodista i intel·lectual italià Gianni Minà donava les xifres: la meitat dels habitants d'Amèrica Llatina viuen sota la línia de pobresa, i vuitanta milions són misera-

bles, menys que pobres. Vuitanta milions. Vuitanta. Són xifres que de cap de les maneres no han de passar desapercebudes, i en canvi hi passen. El mateix Minà explicava que l'esquerra europea ha oblidat Amèrica Llatina perquè és incapaç d'entendre què és el que hi ocorre. Segurament és cert, i també ho és que la mateixa esquerra política llatinoamericana ha estat incapaç d'oferir una alternativa seriosa i global a l'actual estat de coses. Però davant d'aquesta

realitat, hom pot tendir a preguntar-se qui són realment els perfectes idiotes llatinoamericans: si els avaladors del neoliberalisme o bé els que volen, encara que no sàpiguen com, canviar les coses.

No ens ha d'estranyar, doncs, que si els desheretats comproven que no els és permès de modificar el seu trist destí per les vies tradicionals i democràtiques, una part d'ells pensen en les insurreccionals. Tenen dret a demostrar que la fi de la història era una mentida i que encara volen ser protagonistes de la seua pròpia història. A Amèrica Llatina, les perifèries del sistema han crescut massa i ara amenacen de devorar-lo. Qui serà prou valent per admetre-ho? ■

“Davant la realitat del continent sud-americà, qui són realment els perfectes idiotes llatinoamericans, els avaladors del neoliberalisme o els que volen, encara que no sàpiguen com, canviar les coses?”